

THE TIPPING POINT

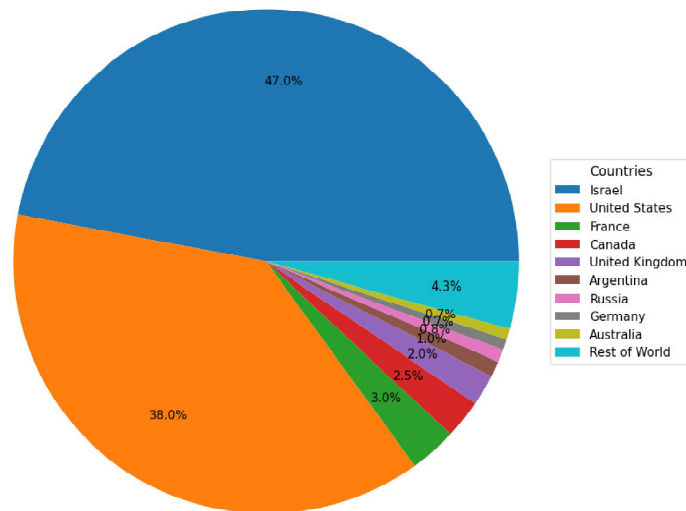
HALACHIC AND HASHKAFIC IMPLICATIONS OF ROV YISRAEL

B'ERETZ YISRAEL

MIZRACHI - IYAR 5786

Year	Jewish Population in Eretz Yisrael ^{ba'h}	Jewish % of Israeli Population
1517	5,000	1.7%
1882	24,000	8.0%
1914	94,000	13.6%
1918	60,000	8.1%
1922	83,794	17%
1931	174,610	16.9%
1936	384,078	28.1%
1939	449,000	
1946	543,000	30.0%
1947	630,000	32.0%
1948	716,700	82.1%
1950	1,203,000	87.8%
1955	1,590,500	88.9%
1960	1,911,300	88.9%
1965	2,299,100	88.5%
1970	2,582,000	85.5%
1975	2,959,400	84.7%
1980	3,282,700	83.7%
1985	3,517,200	82.5%
1990	3,946,700	81.9%
1995	4,522,300	80.6%
2000	4,955,400	77.8%
2005	5,313,800	76.0%
2010	5,802,900	75.4%
2015	6,217,400	75%
2020	6,870,000	74%
2023	7,208,000	73.2%
2026	7,790,000	76% ¹

Global Jewish Population by Country



Change in Regional Distribution of Jews, 2010 vs. 2050

	% OF WORLD'S JEWISH POPULATION IN 2010	% OF WORLD'S JEWISH POPULATION IN 2050
North America	43.6%	36.8%
Middle East-North Africa	40.6	50.9
Europe	10.2	7.5
Latin America-Caribbean	3.4	2.8
Asia-Pacific	1.5	1.5
Sub-Saharan Africa	0.7	0.4
World	100.0	100.0

Source: The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050. Figures may not add to 100% because of rounding.

PEW RESEARCH CENTER

A] POPULATION STATS - AS WE (THINK WE) KNOW THEM

- At the beginning of 2025, the world Jewish population was 15.8 million. Of them 7.2 million live in Israel (45% of the world Jewish population) and 6.3 (40% of the world Jewish population) live in the United States.
 - In 1939, on the eve of World War II, the world Jewish population was 16.6 million, of whom 449,000 (3%) lived in Israel.
 - In 1948, on the eve of the establishment of the State of Israel, the world Jewish population was 11.5 million, of whom 650,000 (6%) lived in Israel.

Map of the World's Jewish Population, 2025, State of Israel Central Bureau of Statistics (April 2026)²

- Figures for April 2026 estimate the total Jewish world population at 16.5 million and of Israel at 7.8 million, making Israel over 47%.
- However, of the estimated 7.5 million Jews in the US, as low as 4 million (57%) may be halachically Jewish while a much larger proportion (95+%) of Israelis identifying as Jews are likely to be halachically Jewish. This may mean that the proportion of halachic Jews living in Israel is already around 54%.

1. Israel Central Bureau of Statistics - released April 19 2026.

2. https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2026/105/11_26_105e.pdf.

B] POPULATION STATS - AS WE MAY NOT KNOW THEM!

2. ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וַיִּבְרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

דברים א:יא

God promises Moshe that the Jewish people would be increased a thousand-fold from the number in his time!

- Professor Daniel Michelson³ estimates that Israel at its peak in the time of David were about 12 million. An estimate of the world population in Roman times of about 100 million and an estimate of the then Jewish population is around 8 million.
- As such, Jews then constituted about 10% of world population. According to Professor Michelson, if the majority of them (at least, of Jewish girls) had not been killed but rather assimilated among non-Jews, the percentage of their female offspring should stay closer to 10% of the global population. This would mean that there may be around 700 million 'halachic' Jews in the world today!! But are they actually 'halachic'?

3. אמר רבי יהושע מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב וחכמים אומרים לא לרחק ולא לקרב אלא לעשות שלום בעולם

משנה עדויות ח:ז

4. שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב - לזר ספק משפחות המטומעות מי נטמע ומי לא נטמע. אלא יניחם והם כשרים לעתיד לבא. דהלכה היא משפחה שנטמעה נטמעה.

ר' עובדיה מברטנורא מסכת עדויות פרק ח

The Mishna discusses the purpose of the coming of Eliyahu and stresses that his function is NOT to change the halachic status of families. Rather, those who are assimilated will stay so and those who are identifying will remain so.

C] HALACHIC IMPLICATIONS OF THE MAJORITY OF JEWS LIVING IN ERETZ YISRAEL**C1] BIYAT KULCHEM**

5. (יו) וַיִּדְבֶּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יח) דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה: (יט) וְהָיָה בְּאֶחָדְכֶם מִלִּחְם הָאָרֶץ תִּרְיֻמוּ תְרוּמָה לָהּ:

במדבר טו

6. אפילו למ"ד תרומה בזמן הזה דאורייתא - חלה דרבנן. דתניא: אי בבואכם - יכול משנכנסו לה שנים ושלושה מרגלים: ת"ל בבואכם - בביאת כולכם אמרת, ולא בביאת מקצתכם. וכי אסקינהו עזרא - לא כולוהו סלוק.

נדה מז.

Chazal learn that the mitzva of challa is dependant on all the Jewish people (to whom the mitzva is addressed) living in Eretz Yisrael. In the time of Ezra, only a tiny minority came back to the Land.

7. ונוהגת בזכרים ונקבות, בארץ ישראל בלבד מדאורייתא, שנאמר בְּאֶחָדְכֶם מִלִּחְם הָאָרֶץ. ודוקא בזמן שכל ישראל שם, כלומר רובם, שנאמר בְּבֹאֲכֶם, ובא הפירוש על זה (כתובות כה.) 'בביאת כולכם ולא בביאת מקצתכם'.

ספר החינוך מצוה שפה

The Sefer HaChinuch understands that 'Biyat Kulchem' means that the majority of Jews are living in Eretz Yisrael at any particular time. Not every Jew in the world needs to be in Eretz Yisrael for the mitzva to apply in full! The requirement is for the majority⁴ to be in Israel.

8. הלכך אף על גב דחלה נהגה מן התורה בזמן כזו וחלוק אינה נובגת עכשיו מן התורה כיון שאין רוב ישראל עליה.

יחודשי הריטב"א כתובות כה.

This is also the understanding of the Ritva.

9. לאו כולוהו סלוק - רובן נשארו בצבל דכתיב (עזרא ב:סד) כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד אֲרֻצֵּי רְצוּא [חֲלִפִּים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים].

רש"י כתובות כה:

Rashi understands that the problem in the time of Ezra was that the (vast) majority stayed in chutz l'Eretz.

3. Professor of Computer Science and Applied Mathematics, Tel Aviv University and Weizman Institute

4. As discussed above, this probably relates to the the majority of Jews who know they are Jewish or have a chezkat kashrut.

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

10. ואולי "כולכם" פירושו "כולכם" ממש, בלי יוצא מן הכלל ו"רובו ככולו" לא נאמר כאן? באופן כזה מובן מאליו, שהרי זה תנאי שאי אפשר לקיימו! לא מצאתי מפורש גילוי לספק זה. אבל מסתבר, שאין הדבר בגדר ספק כלל. אף בדבר שכתוב מפורש בפסוק שצריכים כל העם, אמרו רובו ככולו. הכלל שאין גזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולים לעמוד בה למדו מהפסוק (מלאכי ג:ט) וְאַתֶּם קִבְּעִים הַגִּיז כָּלֹ. אי איכא גוי כולו - אין. אי לא - לא (ע"ז לה). מבחינה לשונית כבר כתב הט"ז (או"ח סימן שפ ס"ק א) שלפעמים 'לכולכם' מובנו 'לרובכם'.

תחומין / כרך י / הרב שלמה יוסף זיין זצ"ל / המדינה העברית וקדושת הארץ 25
This is also the position of Rav Shlomo Zevin.

11. התרומה בזמן הזה ואפילו במקום שהחזיקו עולי בבל ואפילו בימי עזרא אינה מן התורה אלא מדבריהן. שאין לך תרומה של תורה אלא בא"י בלבד ובזמן שכל ישראל שם, שנאמר (במדבר טו:ב) כִּי תִבְאוּ - 'ביאת כולכם', כשהיו בירושה ראשונה וכמו שהן עתידין לחזור בירושה שלישית. לא כשהיו בירושה שנייה שהיתה בימי עזרא שהיתה ביאת מקצתן. ולפיכך לא חייבה אותן מן התורה. וכן יראה לי שהוא הדין במעשרות שאין חייבין בזמן הזה אלא מדבריהם כתרומה. א"א - לא כיון לכלכל יפה! דכא קי"ל כרבי יוחנן דאמר צימיות תרומה צומן כזה דאורייתא. וכו' עזמו נראה שכן כתב בתחלת הספר. ואי איתא להא מילתא, צחלה הוא דאיתא.

רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה כו

The Rambam applies this ruling to terumot and ma'aserot too. They are not obligatory on a Torah level until the majority of Jews are living in Eretz Yisrael, as they were in the First Temple period. The expression אֶל-הָאֶרֶץ appears in the Torah in connection with a number of mitzvot⁶. The Rambam applies it to teruma and also (more tentatively) to ma'aser⁷. However, the Ravad rejects this and applies 'Biyat Kulchem' to challa only. He also accuses the Rambam of contradicting himself!

12. טז מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו דברים האסורים מיד עד שיאורו עיניו, ואין מחזרין על דבר המותר אלא ממחרין בנמצא. ומאכילין אותו הקל תחלה. אם האירו עיניו דיו, ואם לאו מאכילין אותו החמור.
יז כיצד? היו לפנינו טבל ונבלה מאכילין אותו נבלה תחלה שהטבל במיתה

רמב"ם מאכלות אסורות פרק יד

Elsewhere, the Rambam rules that if a person is dangerously sick, they should be given non-kosher food starting with the least serious issur. If there is a choice between non-kosher meat and tevel, the Rambam rules that he should be given the meat since tevel is a more serious issur with a chiyuv mita. However, if TuM is really derabbanan, how can the Rambam say that!?

• There are a number of approaches to resolve this contradiction in the Rambam.⁸ Some Acharonim understand that, although TuM may be derabbanan, not all derabbanans are created equal! Some dinei derabbanan are pure innovations of Chazal (eg stam yeinam) and we are often more lenient with such dinim (eg in a cases of safek). Other dinei derabbanan are outgrowths of Torah laws (*Ikrei deoraita*) and are treated more strictly. As such, TuM (which is essentially min haTorah and only downgraded to derabbanan due to the 'technicality' of Biyat Kulchem) is treated strictly. The Mishne LeMelech therefore rules that, although TuM may be derabbanan today, we rule 'safek derabbanan lechumra'!

13. בזמן הזה אפילו במקום שהחזיקו בו עולי בבל ואפילו בימי עזרא אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה (ש"ד - בכל מקום שהזכירו הרמב"ם והמחבר חיוב מן התורה היינו בזמן שהיו ישראלים כולם ביחד על אדמתן ולא בזמן הזה), אלא מדבריהם. מפני שנאמר: כי תבואו משמע 'ביאת כולכם' ולא ביאת מקצתן כמו שהיתה בימי עזרא. בהגה: ויש חולקין (ש"ד - טעמיהו דלא שייך האי טעמא דביאת כולכם אלא גבי חלה ... דכתוב 'בואכם' בביאת כולכם. אבל לענין תרומות ומעשרות לא בעיטן שיהו כל ישראל עליה) וסבירא לכו דחייבין עכשיו צארץ ישראל צתרומות ומעשרות מדאורייתא, אך לא נהגו כן. (טור בשם ר"י)

שולחן ערוך יורה דעה סימן שלב סעיף ב

The Shulchan Aruch rules that the laws of TuM today in his time are derabbanan. The Rema brings a view that they are deoraita but rules that this is not the common approach.

5. This proof text is not straightforward. The Torah does not say 'ki tavo'u' in relation to terumot and ma'aserot. This quote pertains to the wine libations - nesachim. There is a reference in relation to challa to אֶל-הָאֶרֶץ but this is a different formulation. And, although it would certainly make sense to learn from challa to teruma, learning from nesachim to teruma is less obvious.

6. These include korban Pesach (Shemot 12:25), Nigei Batim (Vayikra 13:34), Korban Omer (Vayikra 23:10), Shemita (Vayikra 25:2) and Nesachim (Bamidbar 16:2).

7. R. Chaim Brisker understands that this also applies to Shemita - another important factor in the Heter Mechira discussion.

8. The simplest explanation is that the Rambam in Hilchot Ma'achalot Asurot is addressing a time when TuM ARE deoraita (R' Ovadia Yosef).

14. להניח פאה מן התבואה ונוהגת מן התורה בזכרים ונקבות, בין בישראל בין בכהן ולוי, ובארץ ישראל דוקא ובזמן שישראל שם כתרומה ומעשרות כדעת הרמב"ם זכרוננו לברכה (תרומות פ"א ה"ו) שאמר כי תרומה ומעשרות אינן נוהגין אלא בארץ ובזמן שישראל שם דוקא ...

ספר החינוך מצוה רטו

Sefer HaChinuch also links this to other agricultural mitzvot, such as Peah - leaving the corner of the field for the poor. When the majority of Jews return to Israel, this mitzva could again apply.

15. משגלה שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט מנשה בטלו היוכלות שנאמר (ויקרא כה"י) ויקראתם דרור בארץ לכל יושביה - בזמן שכל יושביה עליה. והוא שלא יהיו מעורבין שבט בשבט אלא כולן יושבים כתקנן.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י הלכה ח

With Shemita, the Rambam rules that it will remain Rabbinic and cannot return to Torah status until ALL the tribes are resettled in Eretz Yisrael. in their tribal lands and the Yovel is also in effect.

- Rav Chaim Kanievsky asks⁹ why this halacha did not take effect later in the Second Temple period when he understands that the majority of Jews DID live in Eretz Yisrael.¹⁰ He suggests that even if the majority of Jews DO return to ERETZ YISRAEL, this may not trigger the relevant halachot until the 10 tribes also return, as with Shemita. But he leaves the matter as a question¹¹.
- R' Chaim Brisker understands that Biyat Kulchem applied only at the time of Ezra. Since the majority did not move to Israel at that time, it is now too late.
- R' Chaim also understands that this halacha of Biyat Kulchem teaches that the Jewish people add kedusha to Eretz Yisrael. It is not simply the case that Eretz Yisrael is kadosh and because of that we wish to live there. In fact, our living there ADDS to its kedusha.¹²

16.

ה) הָא דְּכִי הָרַמְדִּין תְּרוּמָהּ וּמַעֲשֵׂר דְּדִין חֵלֶה לַעֲנִין תְּנָא דְּבִיחָה כּוֹלֵכֶם אִין הַשְׁתּוּחֹתֶם גְּמוּרָה דְּבַחֲלָה קִידוּשׁ הָאָרֶץ מִתְחַלְלָה נִתְהוּהָ ע"י צִיאת יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ וְלֹכֵן נִתְחַיֵּצוּ בַחֲלָה צו' שְׂכַנְשׁוּ, וּבַעֲלִיית עוֹרָא כִּיּוֹן דְּלֹא הוּי צִיאת כּוֹלֵכֶם כְּדָאמַר כְּתוּבָת כ"ה לֹא נִתְקַדְּשָׁה לַעֲנִין חֵלֶה וְאִף אִם יִשׁוּבוּ רוּב יִשְׂרָאֵל קִדְּשׁ הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה לֹא יִתְחַיֵּצוּ מִה"ט בַּחֲלָה שְׁאִין קִידוּשׁ אֵלָּא ע"י מֶלֶךְ אֹו נְצִיחַ וּמִיָּהּ אִפְשָׁר דְּקִידוּשׁ לַחֲלָה כִּיּוֹן דְּבִיחָה תְּלִי רַחֲמָנָא א"צ מֶלֶךְ וְנְצִיחַ אֲבָל אֲכַתִּי י"ל שְׁאִין קִידוּשׁ חֲדָשׁ בְּזִמְנָן הַגְּלוּת.

אבל תרומה קידוש הארץ הוא ע"י מלך ונציא וישראל להסכים שתתקדש ולא נתחייבו ישראל בתרומה צו' שכנשו ורק תנאי דביאת כולם ילפינן תרומה מחלה ואם ישוּבוּ רוּב יִשְׂרָאֵל אִף בְּזִמְנָן הַגְּלוּת תְּחֻזֹּר חֻיּוֹב תְּרוּמָה מִה"ט וְכִמּוֹ שְׁפִירָשׁ הַכ"מ פ"א מִה"ט הַכ"ו הָא דְּכִי רַבְּנוּ שֶׁ ה"א שְׁנוּהָג שְׁלֹא צִפְנִי הָבִית וְצִה"ה שְׁקִדוּשָׁה שְׁנִי נִתְקַדְּשָׁה לַעֲמִיד לְצוּר.

חזון איש שביעית כ"א

The Chazon Ish understands that the laws of teruma will indeed grade to a Torah mitzva once the majority of Jews live in Israel 'even in a time of galut'. He raises the possibility that this could also apply to challa but questions whether this would require an addition kiddush through a king or prophet and would therefore await a higher level of redemption.

C2] JEWISH SOVEREIGNTY IN ISRAEL AND KEDUSHAT HA'ARETZ

17. אבל המדינה המוקמת עכשיו מעוררת שאלה יותר גדולה - ביחס לכל ארץ ישראל, בגבולות המדינה: אולי כשם שנתקדשה הארץ בימות עזרא, לא מחמת כיבוש אלא מחמת החזקה שהחזיקו בה עולי בבל. אולי כך יש בכוח חזקת המדינה של עכשיו לקדש את ארץ ישראל קדושה של תורה? והרי במובן השלטון והעצמאות חזקה זו תהיה, ברצות השם, יותר גדולה מזו של עולי בבל. וקיצוץ השטח של הארץ אינו מפריע לקדושה הבאה על ידי חזקה ובכן לשיטת הסוברים שהקדושה שניה אף היא בטלה עם גלות טיטוס, אולי תתחדש עכשיו עם הקמת המדינה? ואפילו לשיטת הרמב"ם שקדושה שניה קיימת גם עכשיו, מכל מקום אולי תתחדש עכשיו הקדושה אף על חלק הנגב, שלא קידשוהו עולי בבל, מכיוון שהוא בגבול האבות? וכל שכן שבאופן זה אולי תתפשט על בית שאן ושאר המקומות, שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל?

תחומין / כרך י / הרב שלמה יוסף זיון זצ"ל / המדינה העברית וקדושת הארץ 24

Rav Zevin questions whether, irrespective of the status of previous kedushot ha'Aretz (olei Mitzrayim or olei Bavel), the new Jewish Yishuv in Eretz Yisrael could establish a halachic kedusha in its own right. This could have implications for parts of Medinat Yisrael that were certainly not included in the previous kedushot - eg the southern Negev and Eilat.

9. Derech Emuna Terumot 1:26 in the Biyur Halacha end of s.v. *vechen nira li*.

10. It is not clear as to from where Rav Kanievsky gets this. The Babylonian community remained significant throughout the Second Temple period and it is quite likely that there has never been a majority of Jews in Eretz Yisrael since the destruction of the First Temple period until our times.

11. Nevertheless, in the Artscroll Gemara on Nidda 47a fn16, the commentator feels confident to state that biyat kulchem 'cannot be fulfilled in the period between Ezra's conquest and the Messianic era.' This pushing of all 'geula' related issues back to the time of Mashiach may also be hashkafically motivated.

12. Again, this is in relation to mitzvot hateluyot ba'Aretz. The 'segula' of Eretz Yisrael may not be affected by anything external.

D] HASHKAFIC IMPLICATIONS OF THE RETURN TO ERETZ YISRAEL

18. (כג) וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכַר לְצִמְתָּת כִּי־לִי הָאָרֶץ כִּי־גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי: (כד) וּבְכָל אֶרֶץ אֲחֵיכֶם גְּאֻלָּה תִתֶּנוּ לָאָרֶץ: (כה) כִּי־יִמָּוֶד אֲחִיד וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא גְאֻלוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו וּגְאָל אֶת מִמָּכָר אֲחִיו: (כו) וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה־לּוֹ גָּאֵל וְהִשְׁגִּיהָ יָדוֹ וּמָצָא כְּדִי גְאֻלָּתוֹ

ויקרא כה:כג-כו

The Land of Israel cannot be sold in perpetuity. There must always be the option of 'geula', when the original tribal owner can be restored to their ancestral lands through exercising an option to buy back the land. So too, if a person became poor and was forced to sell their ancestral lands to a stranger they could be bought back by a relative who acts as the 'goel'. As such, the process of restoring ownership to ancestral land in Eretz Yisrael is called 'geula'.

19. (מז) וְכִי תִשְׁגִּי יָד גֵּר וְתוֹשָׁב עִמָּךְ וּמָדָךְ אֲחִיד עִמּוֹ וְנִמְכַּר לְגֵר תוֹשָׁב עִמָּךְ אוֹ לַעֲקָר מִשְׁפַּחַת גֵּר: (מח) אַחֲרֵי נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִהְיֶה־לּוֹ אֶחָד מֵאֲחֵי יוֹגֵדוֹ אוֹ בֶן־דָּדוֹ יִגְאָלֵנוּ אוֹ־מִשְׁאָר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִגְאָלֵנוּ אוֹ־הַשִּׁגִּיהָ יָדוֹ וּנְגָאֵל

ויקרא כה:מז-מט

If a person became poor and sold themselves as an indentured servant to non-Jews, they or a relative could buy back their liberty. This process is (five time in quick succession!) called 'geula'.

20. רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבה לר' שמעון בן חלפתא: בי רבי - כך היא גאולתן של ישראל! בתחילה קימאה קימאה כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק א הלכה א

Chazal explain that the ultimate Geula¹³ will come 'kima kima' - step by step and gradually, like the slightest light beginning the process of dawn eventually leads to the rise of the sun. We may not initially recognize the dawn but become aware of it only when the light is clearer.

21. (א) הִנֵּה יוֹם־בָּא לָהּ' (ו) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יִהְיֶה אוֹר יְקָרוֹת וְקִפְאוֹן: (ז) וְהָיָה יוֹם־אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לָהּ' לֹא־יוֹם וְלֹא־לַיְלָה וְהָיָה לַעֲתֵּי־עָרֶב יִהְיֶה־אוֹר: (ח) לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה: לֹא אוֹר וְגוֹג כְּאוֹר שֶׁל עוֹלָם הַבָּא וְלֹא לַיְלָה וְלֹא עֵת כְּעֵת שֶׁעֲצוּד גְּלוּיָת. שֶׁמְקוּדָם שִׁמְיָ מִשְׁחָנוֹ יִכְיוּ וְאִין זָכָם שִׁיעֲצוּד.

זכריה יד:ו-ז

Zecharia predicts a period in the future redemption of Israel which is neither one of light nor dark, but like evening and morning combined. Rashi explains that this is the period before the time of Mashiach - it will not have the bright clarity of full redemption, but neither will there be full subjugation.

22. אמר רבא: מתוך שעתידין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעוה בשביעית. והאמר מר: בששית - קולות, בשביעית - מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא. מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא.

מגילה יז:

Chazal understood that the initial stages of redemption - 'atchalta degeula' - will be one of war in Eretz Yisrael.

23. רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - גאלין, ואם לאו - אין גאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין גאלין!! (אלא) [אמר לו]¹⁴ הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב. ושתק רבי אליעזר.

סנהדרין צ:

The Gemara records a dispute between R. Eliezer and R. Yehoshua¹⁵ as to whether the ultimate Geula will depend on the teshuva of the Jewish people. R. Eliezer insists that there can be no redemption without teshuva. R. Yehoshua insist that the redemption will come whether or not there is voluntary teshuva, although there is also a possibility that the teshuva process will ultimately be 'forced' by oppression from the non-Jews.

13. It is interesting that the 'Goel' predicted by the Nevi'im is generally God Himself, rather than Mashiach, although of course God works through history and Mashiach. See for instance Micha 4:10, Yeshayahu 43:1 and 52:9, Yirmiyahu 31:9-10 and others.

14. This girsa issue is immensely important. According to the textual version 'אלא', the predication of antisemitic oppression is part of the statement of R. Yehoshua who understands that redemption can come without voluntary teshuva ie through forced teshuva resulting from oppression. According to the version 'ל' (which is also the version in the Yerushalmi), this is a response by R. Eliezer who rules that teshuva is essential and may ultimately need to be forced. In this girsa, R. Yehoshua envisages a possibility of redemption with no teshuva at all. R. Yoel bin Nun (*Nes Kibbutz Galuyot*, 2011. p29 fn5) suggests that this textual issue could have arisen from an original manuscript which read 'אל', where the apostrophe was mistakenly moved to 'ל'.

15. See also Zohar Chadash Parashat Noach which cites a parallel dispute between R. Eliezer and R. Akiva.

Each side quotes verses from Tanach to the other and, ultimately, it appears that R. Yehoshua wins the debate (although this is not clear since the Gemara records its later continuation by Rav and Shmuel.)

24.

שתי תשובות הן : תשובה פרטית ותשובה כללית, תשובה פרטית — תשובה כללית — שישבו כל ישראל לארץ נחלת אבותינו, לקבל שישבו איש מדרכו הרעה לפי גדרי התשובה אשר גבלו ראשונים, אלוהות ועול מלכותו יתברך, ועל התשובה הכללית צוו כל הנביאים הלא הם כתובים בספרי המוסר, ולכן נקראה תשובה פרטית, ואף-על-פי שאין אנו ראויים, ה' יעשה אתנו בכל נפלאותיו, בזכות שנצרכת בפרטות לכל איש ואיש לפי מעשיו. אבותינו הקדושים.

רב יהודה אלקלעי, גורל לה', מהזורה א', תרי"ז סימן ד'

Rabbi Yehuda Alkalai (19C Europe/ Eretz Yisrael) understood that the teshuva discussed in this debate is a *national teshuva* of the Jewish people, not only the private teshuva of the individual. In private teshuva, the individual must repent for their specific sins and return to God through a life of renewed mitzva practice. National teshuva is expressed through the return of the nation to Eretz Yisrael, accompanied by a (more general?) acceptance by the people of 'Eloket veol malchut shamayim'. If the people do not take up that opportunity when they can do so, the Gemara predicts that God will send antisemitic oppressors to attack the Jewish people until they DO return to Eretz Yisrael. Thus, EVEN if the halacha follows R. Eliezer that teshuva is necessary, this might be achieved through mass aliya!

25. ואבדתם מהרה, ושמעתם את דברי אלה וגו'. - אף על פי שאני מגלה אתכם מן הארץ לחוצה לארץ היו מצויינים במצות שכשתחזרו לא יהו עליכם חדשים.

ספרי דברים פרשת עקב פסקא מג

Mitzvot are binding in chu'l so that we know what to do when we get back to Eretz Yisrael.

26. בֵּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁכְּבוּ עַל-אֲדָמָתָם וְיִטְמְאוּ אוֹתָהּ. אמר הקדוש ברוך הוא הלואי יהוון בני עמי בארץ ישראל אף על פי שמטמאין אותה.

ילקוט שמעוני איכה רמז תתרלח

But another Midrash states that it is better for the Jews to be in Eretz Yisrael, even if they do not keep the mitzvot!

27. ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר (יחזקאל לו:ח) וְאַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנֹפְכֶם תִּתְּנוּ וּפְרִיכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כִּי יָקֻבוּ לָבוֹא. (רש"י - כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגולה יותר.)

סנהדרין צח.

Following the debate about whether the geula will require teshuva, the Gemara immediately proceeds¹⁶ to state 'and R. Abba says' that the surest way to know that Geula is approaching is the reflowering of Eretz Yisrael.

28. ובזה"ז שנשתנה בעזה"ת לטובה הן בסכנת הדרכים והן מצד עניות ודאי היא מצוה גדולה. אמנם גם לפי דעת הרמב"ן שחשב זאת למ"ע מ"מ בעיקר המצוה אינו אלא הירושה והישיבה כאדם העושה בתוך שלו - לכבוש א"י שתהיה תחת ירושתינו, לא על ביאה ריקנית של עתה. וכבר המשילו האחרונים למ"ע של אכילת מצה. כי עיקר המצוה היא האכילה, ולקחת החיטים לשם מצוה והלישה והאפיה אינם גמר מצוה, ומ"מ בודאי מצוה גדולה היא. ועל זה נאמר גומל לאיש חסד כמפעלו, גם על הפעולה של מצוה מקבל שכר. ונאמר (תהלים קיט:א) אֲשֶׁרִי תַמְיִמִּי-דָדָךְ - גם על הדרך של עושי מצוה יש בו שלימות ואין ספק שהיא מצוה גדולה כי הקיבוץ הוא אתחלתא דגאולה.

שר"ת ישועות מלכו חלק יורה דעה סימן סו (תרנ"א - 1891)

R. Yisrael Yehoshua Trunk of Kutno ruled we must develop the ability to be 'temimei derech' - fulfilled and inspired by the partial fulfillment of a mitzva. The preparations for a mitzva as also spiritual achievements, as is every step towards settling Eretz Yisrael.

E] ALIYAH - NOW OR LATER?

- Chiyuv, mitzva, reshut or issur?
- Narratives vs changing realities.
- Practical issues

16. R. Tzvi Yehuda Kook (LeNetivot Yisrael 2, Mizmor 19 LeMedinat Yisrael, reflecting an earlier position of R. Zundel Salanter, understands that, since the Gemara apparently concludes like R. Yehoshua - that redemption is NOT dependant on teshuva - we will not know clearly when redemption is actually coming. As such, we need a sure sign to indicate that Geula has begun. This sign is the renewed fertility of Eretz Yisrael